

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι αντιδράσεις και τα συναισθήματα της συντάκτριας του κειμένου:

- Προβληματίζεται σχετικά με την οδύνη της μοναξιάς της ηλικιωμένης. (2^η§)
- Συλλογίζεται μήπως ο μοναχικός άνθρωπος συσπειρώνεται στο «εγώ» του, επειδή αισθάνεται ότι η ζωή του δεν έχει αξία. (3^η§)
- Αναρωτιέται μήπως αυτού του είδους η στάση ανάγεται σε συμπεριφορές στέρησης που προέρχονται από τη σχέση με τη μητέρα. (4^η -5^η§)
- Συγκινείται βαθιά από τον διάλογο με την ηλικιωμένη κυρία, τη συμπονά. (6^η§)
- Συνειδητοποιεί πόσο ανάγκη έχουν οι άνθρωποι να μοιράζονται και να μένουν σε επαφή. (6^η§)

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο τίτλος συνδέεται στενά με το περιεχόμενο του κειμένου:

- Προϊδεάζει τον αναγνώστη για το περιεχόμενο του κειμένου, περιγράφοντας τη στάση και συμπεριφορά ζωής, την οποία σχολιάζει το κείμενο. Γι' αυτό τον λόγο επαναλαμβάνεται αυτούσιος στην αρχή της 3^{ης} παραγράφου του κειμένου.
- Το α΄ ενικό πρόσωπο, η προτροπική υποτακτική και η στίξη ενισχύουν τον σχολιαστικό χαρακτήρα του κειμένου.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Οι μετατροπές έχουν ως ακολούθως:

1) Αναρωτήθηκα για τη μοναξιά της (2^η παράγραφος) → Αναρωτήθηκα για το ότι είναι μόνη.

2) που ένιωσε την τρυφερότητα του Άλλου (2η παράγραφος) → που ένιωσε ότι / πως ο Άλλος είναι τρυφερός.

3) όρθωσε την ασπίδα της αυτάρκειας ως τρόπου επιβίωσης (4^η παράγραφος) → όρθωσε την ασπίδα της αυτάρκειας ως τρόπου για να επιβιώσει.

4) να διαπιστώσω ακόμα πιο βαθιά την ανάγκη μοιράσματος και επαφής. (6^η παράγραφος) → να διαπιστώσω ακόμα πιο βαθιά την ανάγκη να μοιραζόμαστε και να ερχόμαστε σε επαφή.

5) η αναζήτηση ενός βλέμματος αποδοχής (6^η παράγραφος) → η αναζήτηση ενός βλέμματος που μας αποδέχεται.

Με τις μετατροπές το ύφος του λόγου γίνεται περισσότερο αναλυτικό και ο τόνος περισσότερο προσωπικός και οικείος, εφόσον τα ρήματα τίθενται στο α' πληθυντικό πρόσωπο και προστίθενται προσωπικές αντωνυμίες. Συνολικά, το κείμενο γίνεται πιο προσιτό και κατανοητό στον μέσο αναγνώστη.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ως προς το πρώτο ερώτημα:

- Η βίωση της ηλικίας αποτελεί το κεντρικό ζήτημα του αποσπάσματος. Ο αφηγητής χρησιμοποιεί το επίθετο – δείκτη «απεχθέστατον»: η ηρωίδα παρουσιάζεται να αισθάνεται αποστροφή, αλλά και πικρία που βρίσκεται στη μέση ηλικία («κομμένη στα δύο», μεταφορά), δεν θεωρεί τον εαυτό της ώριμο, ώστε να συμβουλευθεί τους νεότερους (λ.χ. η τυπογραφική μορφή του επιρρήματος «τίποτα») και τρέμει μπροστά στην προοπτική των γηρατειών («εσπέρα συνήθως», «προσγειώνεσαι στην τρίτη», μεταφορά και ειρωνεία), παρ' όλο που καταλήγει στην αποδοχή του αναπόφευκτου περάσματος του χρόνου («Ας το δεχτούμε όμως για να πάμε παρακάτω»).
- Η εμφάνισή της είναι επιμελημένη και διατηρεί στοιχεία νεότητας («φορώντας την αλκή μιας πρώτης νεότητας» μεταφορά), ωστόσο η ηρωίδα σχολιάζει με πικρία τα ενδυματολογικά στοιχεία που ή ίδια επέλεξε (το ψαθάκι), συσχετίζοντάς και αυτά με την πορεία προς τα γηρατεία και τον θάνατο («σαν να σου παίρνουνε τα μέτρα», παρομοίωση και μεταφορά).
- Ακόμη και το παρελθόν της το βιώνει αρνητικά, αμφισβητώντας τη σοφία της ωριμότητας (με τη ρητορική ερώτηση) και επισημαίνοντας ότι διαθέτει άποψη, αλλά όχι και το κουράγιο να την υποστηρίξει.

Ως προς τη δικαιολόγηση των αισθημάτων της ηρώιδας, η απάντηση είναι ελεύθερη · συναρτάται με τον ψυχισμό και την κοσμοθεωρία του κάθε μαθητή/τριας.